

ŠESTI KONGRES SAVEZA GEODETSKIH INŽENJERA I GEOMETARA JUGOSLAVIJE

Nakon punih 11 godina koje su prošle od održanog petog Kongresa 1975. godine u Beogradu, 1986. godine održan je u vremenu od 21. do 22. studenog VI (šesti) KONGRES SGIGJ u velikoj dvorani Doma sindikata u Beogradu.

Da se je osjećala velika potreba javne rasprave o širokoj lepezi problema vezanih uz cijelu geodetsku struku i svih geodetskih stručnjaka iz cijele Jugoslavije, najbolje je izrazio u diskusiji jedan od prisutnih kolega izrazivši misao da je to bio ne samo Kongres Saveza geodetskih inženjera i geometara već da je to bio Kongres jugoslavenske geodetske struke.

Sam Kongres odvijao se sadržajno i protokolarno u granicama prethodno dobro organiziranih inicijativa svih republičkih i pokrajinskih geodetskih društava a u ovome slučaju posebno Društva geodeta iz SR Srbije i grada Beograda kao neposrednih domaćina.

U toku dva puna radna dana Kongres je obuhvatio:

21. 11. 1986.

I. SVEČANA SEDNICA

1. OTVARANJE KONGRESA I POZDRAV GOSTIMA I UČESNICIMA
2. IZBOR RADNIH TELA KONGRESA:
 - radnog predsjedništva
 - Komisija
3. ULOGA GEODETSKE DELATNOSTI U DUGOROČNOM RAZVOJU JUGOSLAVIJE. — predsjednik Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije — Nedeljko Čolić, geod. inž.
4. POZDRAVI KONGRESU

II RADNI DEO KONGRESA

Izlaganje referata

1. SAVEZ GEODETSKIH INŽENJERA I GEOMETARA JUGOSLAVIJE I NJEGOVI ZADACI U NAREDNOM PERIODU — Nedeljko Čolić, geod. inž., i Nikola Rajović, geometar
2. STATUS I ORGANIZACIJA GEODETSKE SLUŽBE I STRUKE U JUGOSLAVIJI — Vojislav Dutina, dipl. inž.
3. GEODETSKA ZAKONODAVNA DELATNOST — dr Boris Paunovski, dipl. inž.
4. MEĐUNARODNA NAUČNO-STRUČNA SARADNJA — prof. dr Dušan Joksić, dipl. inž.
5. OBRAZOVANJE GEODETSKIH KADROVA — prof. dr Dime Lazarov, dipl. inž.
6. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD U GEODETSKOJ STRUCI — prof. dr Abdulah Muminagić, dipl. inž.

7. VREDNOVANJE GEODETSKIH RADOVA — dr Manojlo Miladinović, dipl. inž.
8. JEDINSTVENA EVIDENCIJA O NEKRETNINAMA — mr Vladimir Lukić, dipl. inž. i Fehim Behilović, dipl. inž.
9. ULOGA GEODETSKE DELATNOSTI U UREĐIVANJU PROSTORA — dr Milan Naprudnik, dipl. inž.
10. UREĐENJE I ZAŠTITA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U CILJU RACIONALNOG KORIŠTENJA — mr Tomislav Damjanović, dipl. inž.
11. MESTO GEODEZIJE U DRUŠTVENOM SISTEMU INFORMACIJA — Tomaž Banovec, dipl. inž.
12. OSNOVNI GEODETSKI RADOVI — prof. dr Aleksandar Živković, dipl. inž.

22. 11. 1986. — Nastavak rada Kongresa

Izlaganje referata

13. PREMIER ZEMLJIŠTA — Ferid Omerbašić, dipl. inž. i mr Božidar Milišić, dipl. inž.
14. JUGOSLAVENSKA KARTOGRAFIJA U RAZDOBLJU 1975—1985. — prof. dr. Nedeljko Frančula, dipl. inž. i prof. dr Paško Lovrić, dipl. inž.
15. FOTOGRAMetriJA — POSTIGNUTI REZULTATI I PRAVCI DALJEG RAZVOJA — prof. dr Dušan Joksić, dipl. inž.
16. JEDINSTVENA NOMENKLATURA ZANIMANJA GEODETSKE DELATNOSTI — Nelja Kamer, dipl. inž.
17. INŽENJERSKA GEODEZIJA — dr Mitar Čvorović, dipl. inž.

— DISKUSIJA —

III USVAJANJE ZAKLJUČAKA

Napomena: Tekst zaključaka koji su doneseni na ovome VI Kongresu značajni su za cijelu jugoslavensku geodeziju. Cjeloviti tekst istih bit će objavljen u idućem broju Geodetskog lista.

Suštinu geodetske problematike iznio je Predsjednik Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije ing. geod. Nedjeljko ČOLIĆ (Priština), novinarima na Konferenciji za tisak, što je objavljeno u IT Novinama od 20. 11. 1986. god. u Beogradu.

Nedjeljko Čolić, predsjednik SGIGJ

U daljem daje se cijeli tekst njegove izjave.

— Šesti kongres Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije usledio je posle Trinaestog kongresa Saveza komunista Jugoslavije, Sedmog kongresa inženjera i tehničara Jugoslavije i niza drugih političkih skupova u zemlji, na kojima su trasirani putevi i dati pravci daljeg razvoja zemlje za prevazilaženje teškoća u sprovođenju Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, u vreme kada se vrše pripreme za sprovođenje određenih promena u političkom i društvenom sistemu, u vreme kada je donet srednjoročni plan razvoja zemlje do 1990. godine i dugoročni plan razvoja do 2000-te godine.

— Prošlogodišnji Sedmi kongres inženjera i tehničara Jugoslavije bio je posvećen temi »Uloga i zadaci inženjera i tehničara u sprovođenju Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije«. Veoma temeljno i kritički je sagledana uloga inženjera i tehničara u ovoj etapi razvoja zemlje. Zaključak Kongresa je bio nedvosmislen: bez jake i organizovane inženjersko-tehničke organizacije, bez inženjersko-tehničkih kadrova kao baze, ne može biti privrednog progressa. Ne mogu se prevazići sadašnje teškoće u privrednom razvoju, ukoliko inženjeri i tehničari ne budu organizatori i nosioci poslova kao avangarda radničke klase.

Trinaesti kongres Saveza komunista Jugoslavije dao je presek stanja i pokrenuo niz pitanja u političkom i privrednom životu od interesa za zemlju.

Pokrenuta je inicijativa za promenu nekih delova u Ustavu Jugoslavije, Zakonu o udruženom radu i u političkom sistemu — sve u interesu da radnička klasa ovlada dohotkom i sprovede u život radničko samoupravljanje i Dugoročni program ekonomske stabilizacije.

— Izbor tema Kongresa pokazao je da su uočeni pravi problemi, čije je rešavanje u sadašnjem trenutku najneophodnije, i traži brzo i adekvatno delovanje. Naše članstvo koje predstavlja deo radničke klase neposrednih proizvođača, mora dati puni doprinos promeni postojećeg stanja, u skladu sa zadacima koje je pred radničku klasu postavio Trinaesti kongres Saveza komunista Jugoslavije.

— Pred geodetskom strukom, u ovom momentu, stoje velike obaveze u pogledu izvršenja i premera i katastra zemljišta u onim republikama i pokrajinama gde do sada nije izvršen, zatim, komasaciji zemljišta, inventarizaciji prostora, osnovnim geodetskim radovima, inženjerskoj geodeziji, izradi državne karte i drugim oblastima.

Da bi se sve ovo realizovalo neophodno je, pre svega, pojačati naučno-istraživački rad, poboljšati sistem školovanja na svim nivoima, modernizovati opremu, uvesti automatizaciju u radu, povećati produktivnost rada, a ovo se može postići samo većim investiranjem u nauku. Investicije uložene u nauku, praksa je dokazala, uvek su bivale višestruko isplaćene.

— Veliku ulogu u realizaciji pomenutih zadataka ima Savez geodetskih inženjera i geometara kao društveno-stručna organizacija koja okuplja stručnjake iz cele zemlje.

Savez se u dosadašnjem radu afirmisao kao najviše stručno telo i društvena snaga u svim područjima koja su od interesa za geodetsku struku. Organizacije Saveza, i on sam, moraju se neprekidno brinuti o zaštiti svog položaja, interesa i društvenog ugleda, a istovremeno stvarati uslove da se angažovanost geodetskih inženjera i geometara usmerava tako da što više doprinosi afirmaciji struke i bržem razvoju naše socijalističke zajednice.

Osnovna odrednica najvećeg dijela svih diskusija na održanom Kongresu vezana je uz naglašenu potrebu većeg zajedništva za cijelu geodetsku struku Jugoslavije. Iz tih razloga, daje se u daljem tekstu cjeloviti članak iz istog broja IT Novina objavljen pod naslovom: JEDINSTVENO USTAVNO UREDITI GEODETSKI RAD U SFRJ

Ovu inicijativu je, uoči VI Kongresa geodetskih stručnjaka Jugoslavije razmatrao i usvojio Savezni društveni savjet za pitanja društvenog uređenja. Time je ona ušla u redovitu proceduru, do konačnog prihvatanja koje se očekuje krajem godine.

Do usvajanja ustavnih amandmana na Ustav SFRJ 1971. godine, odnosno do donošenja novog Ustava SFRJ 1974. godine, u nadležnosti federacije, iz oblasti geodetske delatnosti, nalazili su se: osnovni geodetski radovi, detaljni premer zemljišta, izrada geodetskih planova i karata i katastar zemljišta, kao i organizacija

geodetske službe. Na osnovu saveznih propisa celokupna ova materija jedinstveno je uređivana u čitavoj zemlji. Poslove državne uprave iz okvira prava i dužnosti federacije vršila je Savezna geodetska uprava, čija je funkcija, krajem 1971. godine, prestala.

Po donošenju ustavnih amandmana, dotadašnje nadležnosti federacije u geodetskoj delatnosti prenete su, u celosti, na republike i pokrajine. U članu 281. stav 1. tačka 10. Ustava SFRJ određeno je da u nadležnosti federacije ostaje jedino »UTVRĐIVANJE ELEMENATA KARTOGRAFSKIH PODATAKA KOJI SU OD ZNAČAJA ZA ODBRANU I BEZBEDNOST ZEMLJE I ZA OPŠTU UPOTREBU KARTOGRAFSKIH PUBLIKACIJA«, što čini samo mali deo poslova geodetske delatnosti. U vezi s tim su SIV i SSNO izdali više pratećih propisa, čime je iskorišćeno ustavno pravo i obaveza federacije koja proizlazi iz pomenute ustavne odredbe.

Sve republike i pokrajine, ostvarujući svoja nova ustavna prava i obaveze u oblasti geodetske delatnosti, regulisale su tu delatnost svojim zakonima.

U periodu neposredno posle prestanka rada Savezne geodetske uprave, prestalo se sa organizovanim izvođenjem geodetskih radova koji su od interesa za čitavu zemlju. Između republičkih i pokrajinskih geodetskih uprava nije postojala neposredna povezanost i saradnja u cilju završetka započetih radova, niti su stvarani zajednički programi za izvođenje novih. Takođe, izostala je svaka koordinacija na nivou federacije sa drugim oblastima rada i delovanja, koje su imale direktnog ili indirektnog dodira sa geodetskom delatnošću. Nastala je značajna organizaciono-pravna praznina u onim geodetskim poslovima koji su od zajedničkog interesa za celu zemlju. Neophodnost prevazilaženja takvog stanja dovela je do zajedničkog stava republičkih i pokrajinskih geodetskih uprava o potrebi međurepubličko-pokrajinske saradnje radi koordinacije rada u poslovima od zajedničkog interesa, kao i u drugim poslovima.

Kao rezultat tog stava, izvršna veća skupština svih republika i pokrajina zaključila su 1977. godine DOGOVOR O OSTVARIVANJU SARADNJE U OBLASTI GEODETSKE DELATNOSTI.

Cilj ovog dogovora je što celovitije usklađivanje i potpunije ostvarivanje zajedničkih interesa u okviru svojih nadležnosti i uspostavljanju stalnog oblika saradnje u oblasti geodetske delatnosti. To se prvenstveno odnosi na saradnju u osnovnim geodetskim radovima, zbog neophodnog povezivanja geodetskih mreža na području čitave zemlje. Veoma značajno područje saradnje je naučno-istraživački rad, kao i obavljanje operativnih poslova u geodeziji gde se nameću potrebe čvršće saradnje i određene podele rada. Pošto u federaciji ne postoji organ uprave nadležan za geodetske poslove, pojavile su se teškoće i problemi na saradnji sa saveznim i međurepubličkim organima i organizacijama po pitanjima iz geodetske delatnosti, za koju su ti organi zainteresovani, i saradnji sa odgovarajućim organima i organizacijama u inostranstvu.

Radi ostvarivanja saradnje, Dogovorom je utvrđeno obrazovanje Kolegijuma za geodeziju kao stalnog zajedničkog tela za pitanja geodezije, kojeg sačinjavaju direktori republičkih i pokrajinskih geodetskih uprava.

Nakon devetogodišnjeg rada Međurepubličko-pokrajinskog kolegijuma, i pored određenih rezultata, mora se konstatovati da nisu ostvareni ciljevi zbog kojih je dogovor zaključen. To se naročito odnosi na zaostajanje u povezivanju na nivou federacije (oblast geo-nauka, infrastruktura, zaštite čovekove okoline, poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, statistike i dr.).

U međunarodnom povezivanju takođe ne postoji organizovan rad. Razmena podataka sa susednim zemljama, odnosno obaveze Jugoslavije u širem međunarodnom povezivanju, ne obavljaju se.

Kod pripreme propisa i materijala zbog toga se dolazi do manje racionalnih rešenja, kako u federaciji tako i u republikama i pokrajinama. Ovo se naročito odnosi na oblast zemljišne politike, društvenog planiranja i statistike. Pored toga, sama činjenica da na nivou federacije odlučuju različiti savezni organi po pitanjima koja su značajna za geodetsku delatnost, rešenja su različita i međusobno neusklađena.

U skladu sa svojim ustavnim i zakonskim nadležnostima, republike i pokrajine su donele odgovarajuće zakonske i druge propise iz oblasti geodetske delatno-

sti. Ali, ovi propisi ne obezbeđuju jedinstvo geodetskih evidencija, što može izazvati dalekosežne posledice, jer se radi i o pitanjima od zajedničkog interesa za čitavu zemlju. Međurepubličko-pokrajinski kolegijum za geodeziju nema ovlašćenja za donošenje jedinstvenih propisa iz oblasti geodezije, pošto je Dogovorom određeno da se republike i pokrajine u pogledu propisa samo međusobno informišu. Nedostatak jedinstvenih propisa može biti vrlo štetan i može da dovede do nejedinstvenog topografskog označavanja sadržaja geodetskih planova i karata, sa ozbiljnim posledicama njihovog korišćenja u praksi.

U raspravi o pitanjima pokrenutim u »Kritičkoj analizi funkcionisanja političkog sistema socijalističkog samoupravljanja«, u toku 1985. i 1986. godine, u svim republičkim i pokrajinskim geodetskim upravama izneto je, pored ostalog, mišljenje o potrebi ukazivanja na probleme oko jedinstvenog uređivanja nekih pitanja geodetske delatnosti na nivou zemlje. U nekoliko slučajeva o tome je traženo mišljenje republičkih geodetskih uprava, a izvršnim većima skupština republika, odnosno pokrajina, predloženo je da se pokrene Inicijativa za promenu ustavnih rešenja u Ustavu SFRJ, u cilju jedinstvenog uređivanja određenih pitanja iz oblasti geodetske delatnosti, koja su od zajedničkog interesa za celu zemlju.

Ova inicijativa prihvaćena je od strane Međurepubličko-pokrajinskog kolegijuma za geodeziju, Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije, Poslovne zajednice geodetskih organizacija udruženog rada Jugoslavije — »Jugogeodet«, i Jugoslovenske narodne armije.

Posebno ističemo da je Radna grupa republičkih i pokrajinskih skupština 1984. godine u separatu: »Ostvarivanje zajedničkih interesa neposrednom saradnjom i dogovorom republika, autonomnih pokrajina, opština i drugih društveno-političkih zajednica«, razmatrajući stanje organizovanosti geodetske službe u zemlji, između ostalog, dala sledeću konstataciju:

»Polazeći od značaja geodetske delatnosti za privredu i društvene delatnosti u celini, kao i za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu, neophodno je da nadležni organi u republikama i pokrajinama preduzmu mere da se obezbedi veća saradnja u ovoj oblasti.

Shodno iznetom, mišljenja smo da je potrebno da se utvrdi pravo i dužnost federacije da preko saveznih organa propisuje sledeće: **NORMATIVE I STANDARDE NA IZRADI GEODETSKIH PLANOVA I KARATA, JEDINSTVENO IZVOĐENJE GEODETSKIH RADOVA NA OSNOVNIM GEODETSKIM MREŽAMA, UTVRĐIVANJE EVIDENCIJE PODATAKA O ZEMLJIŠTU, I UREĐENJE PITANJA IZ OBLASTI MEĐUNARODNE SARADNJE.**

Mišljenja smo da bi se to moglo ugraditi u član 181. tačka 10. Ustava SFRJ.

M. Božićnik

IZ RADA POSLOVNE ZAJEDNICE GEODETSKIH ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA JUGOSLAVIJE »JUGOGEODET«

Na osnovu člana 388. i 586. Zakona o udruženom radu, radnici dvadeset radnih organizacija koje obavljaju geodetsku delatnost na teritoriji SFR Jugoslavije, posle usvajanja putem referenduma zaključili su Samoupravni sporazum o udruživanju u Poslovnu zajednicu geodetskih organizacija udruženog rada Jugoslavije »Jugogeodet« sa sedištem u Beogradu.

U Poslovnu zajednicu udružene su sledeće radne organizacije:

1. Geodetski zavod u Sarajevu — Sarajevo,
2. »Krajinapremjer« — Banja Luka,
3. Geodetski zavod SR Crne Gore — Titograd,
4. Geodetski zavod Osijek — Osijek,
5. Geozavod, Zagreb,
6. Geodetski zavod grada Zagreba — Zagreb,
7. Geodetski zavod Virovitica — Virovitica,
8. Zavod za geodetske poslove — Čakovec,

9. Zavod za geodetski i fotogrametrijski radovi — Skopje,
10. Geodetski zavod SR Slovenije — Ljubljana,
11. »Geopremer« — Beograd
12. Zavod za fotogrametriju — Beograd,
13. »Geokarta« — Beograd
14. Geodetski biro Niš,
15. Geodetski zavod »Vojvodina« — Novi Sad
16. »Geoplan« — Novi Sad,
17. »Geobanat« — Zrenjanin,
18. »Georad« — Panevo,
19. »Geozavod« — Sombor
20. Zavod za geodetske i fotogrametrijske poslove — Priština,
21. Institut za geodeziju Građevinskog fakulteta u Beogradu — Beograd,

Sporazumom je utvrđeno da se pod utvrđenim uslovima u Poslovnu zajednicu mogu udružiti i druge radne organizacije koje vrše geodetsku delatnost, osnovne organizacije udruženog rada koje vrše geodetsku delatnost, ako to nije u suprotnosti sa Samoupravnim sporazumom o udruživanju u radnu organizaciju, a udružene su u druge radne organizacije, kao i druge organizacije udruženog rada koje su povezane zajedničkim interesima sa geodetskim radnim organizacijama.

U Poslovnu zajednicu udružuju se članice radi potpunijeg ostvarivanja društvenih zadataka u sistemu udruženog rada, kao i ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i drugih interesa udruženog rada.

Udruživanjem u Poslovnu zajednicu članice i u njima udruženi radnici žele postići naročito sledeće ciljeve:

1. Usklađivanje razvoja geodetskih radnih organizacija u skladu sa društvenim potrebama i mogućnostima;
2. Dogovaranje i ostvarivanje racionalne podele rada i specijalizacije i utvrđivanje drugih mera u svrhu optimalnog korišćenja radnih, kadrovskih i ekonomskih mogućnosti;
3. Organizovano izvršavanje poslova većeg obima za domaće i inostrane partnere, u kojima je potrebna saradnja više radnih organizacija;
4. Udruživanje rada i sredstava članica međusobno i u suradnji sa drugim organizacijama udruženog rada i zajednicama, za realizaciju planova i radove od zajedničkog ekonomskog interesa;
5. Kontinuirano praćenje, ispitivanje i preduzimanje mere za primenu savremenih naučnih metoda rada i upoređenje tehnologije i organizacije rada;
6. Praćenje i analiziranje uslova sticanja i raspodele dohotka i utvrđivanje odgovarajućih jedinstvenih kriterijuma;
7. Organizovanje saradnje sa naučnim, obrazovnim i drugim stručnim organizacijama i zajednicama u svrhu dogovaranja i usvajanja jedinstvenog sistema obrazovanja kadrova geodetske struke i usklađivanje nastavnih planova za potrebe udruženog rada.
8. Razmatranje, rešavanje i zajedničko pokretanje pitanja koja se odnose na položaj, status i ulogu geodetskih organizacija udruženog rada u privrednom sistemu SFRJ;
9. Prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija o organizovanosti, ekonomskoj snazi, opremljenosti i radu geodetskih organizacija;
10. Prikupljanje, publikovanje i razmena stručnih materijala i informacija od značaja za geodetsku delatnost (organizacija, tehnologija, metode rada i dr.);
11. Praćenje primene savremene geodetske opreme i organizacija zajedničkih nabavki i održavanje;
12. Saradnja sa organima narodne odbrane i drugim organima u svrhu usklađivanja geodetske delatnosti sa ciljevima i zadacima narodne odbrane;
13. Međusobno pružanje pomoći i ostvarivanje solidarnosti u rešavanju ekonomskih i organizacionih problema članica koje su iz objektivnih razloga u privremenim teškoćama;

14. Unapređivanje i razvijanje međusobnih drugarskih odnosa i saradnja radnika članica i organizovanje različitih oblika društvene saradnje (sportski i društveni susreti, rekreacija i dr.);
15. Unapređivanje i razvijanje saradnje sa geodetskim organizacijama u drugim zemljama;
16. Organizovanje savetovanja, stručnih sastanaka i drugih oblika neposredne razmene iskustava, i
17. Razvijanje saradnje i organizovanje drugih poslova od zajedničkog interesa.

Sedište Poslovne zajednice je u Beogradu, ul. Bulevar Vojvode Mišića br. 39.

Organi Poslovne zajednice su: Skupština, Izvršni odbor, Odbor samoupravne radničke kontrole, Direktor kao poslovodni organ i Stručni savet, kao kolegijalni stručni konsultativni organ.

Postupajući po zaključku Izvršnog odbora Poslovne zajednice »Jugogeodet« sa 8-e sednice održane dana 6. 03. 1986. godine u Osijeku, predstavnici Poslovne zajednice: mr Vladimir Lukić, predsednik skupštine, dr Manojlo Miladinović, predsednik Izvršnog odbora i prof. dr. Bogdan Bogdanović, direktor Poslovne zajednice, obavili su razgovore po republikama i pokrajinama: 21. 03. 1986. u Skoplju sa predstavnicima SR Makedonije i SAP Kosova, 2. 04. 1986. u Titogradu, 10. 04. 1986. u Sarajevu, 15. 04. 1986. u Zagrebu, 17. 04. 1986. u Ljubljani, 22. 04. 1986. u Novom Sadu, 25. 04. 1986. u Beogradu, i 16. 05. 1986. u Vojnogeoграфskom institutu u Beogradu.

Predmet razgovora bila su sledeća pitanja:

1. Programi razvoja geodetske delatnosti (dugoročni, srednjoročni, godišnji i posebni i dr.);
2. Statusna pitanja geodetskih organizacija udruženog rada iz oblasti geodetske delatnosti;
3. Obrazovanje geodetskih kadrova (mreže, broj, profil, istraživački rad i dr.);
4. Vrednovanje geodetskih radova (cene, norme i dr.);
5. Opremanje geodetskih organizacija;
6. Stručne aktivnosti (pravilnici, priručnici, seminari i dr.);
7. Društvene aktivnosti (kongres, monografija struke, obeležavanje godišnjice, društvena priznanja i sl.).

Uvodne napomene na sastancima dao je direktor Poslovne zajednice dr Bogdan Bogdanović, kojom prilikom je istakao značaj pitanja predviđenih za razmatranje.

U nastavku se daje pregled konstatacija na ovim sastancima.

Kao prvo istaknuto je da su pitanja koja je pokrenula Poslovna zajednica od vitalnog značaja za geodetsku struku u Jugoslaviji.

Razmatrajući pojedina pitanja konstatovano je:

1. Programi razvoja geodetske delatnosti (dugoročni, srednjoročni, godišnji, posebni i dr.).

Da programe razvoja Poslovne zajednice »Jugogeodet« treba osloniti na programe republičkih i pokrajinskih geodetskih uprava i programa članica Poslovne zajednice s tim da se određene aktivnosti programiraju zajednički pri čemu treba dati prioritet osnovnim geodetskim radovima.

2. Statusna pitanja organizacije udruženog rada u oblasti geodetske delatnosti.

U pogledu statusa i organizacije geodetske službe istaknuta je potreba da se na saveznom nivou obrazuje odgovarajući savezni organ odnosno institucija a da postojeći status geodetskih organizacija treba i dalje zadržati.

Konstatovano je da pojedine geodetske grupe koje rade u okviru drugih organizacija udruženog rada u poslednje vreme rade i poslove izvan svoje nadležnosti i da to treba sprečiti u kom smislu treba i pojedine zakonske odredbe prilagoditi i pojasniti.

3. Obrazovanje geodetskih kadrova (mreža, broj, profil, istraživački rad i dr.)

U vezi sa obrazovanjem geodetskih kadrova učenici u razgovorima su se složili, da predstavlja poseban problem a naročito školovanje srednjeg geodetskog kadra gde se duže vreme ne vodi računa o potrebama, tako da danas u zemlji ima veliki broj nezaposlenih svršenih učenika srednjih škola a sa druge strane istaknuto je da nedostaju kadrovi sa višom i naročito visokom spremom što potvrđuje činjenica da je u dosta geodetskih organizacija konkurs za sve profile stalno otvoren.

- Ukazano je na potrebu usaglašavanje nastavnih planova i programa po republikama i pokrajinama i njihovog prilagođavanja današnjim i budućim potrebama.
- Situacija kod naučno istraživačkog rada u geodetskoj struci je zabrinjavajuća a naročito je teško stanje kod fundamentalnih istraživanja.
- Naglašeno je da je saradnja sa udruženim radom u osnovi dobra ali se smatra da su aktuelne teme za geodetsku praksu zapostavljene, zbog nedovoljnih sredstava koje zajednica nauka i organizacije udruženog rada izdvajaju za ove potrebe što ima za posledicu neorganizovan i parcijalan istraživački rad.
- Postoji potreba za šire obrazovanje geodetskih kadrova uz rad za pojedine vrste poslova kartografije, koordinatni katastar, komasacije i dr., u kom smislu treba više pomoći obrazovne institucije a prvenstveno kod nabavke savremene opreme.
- Za Geodetski institut kao posebnom institucijom geodetske struke u okviru koga bi se razvijao istraživački rad za praktične potrebe rečeno je da je potreban, međutim opravdanost njegovog osnivanja treba razmotriti šire na nivou geodetske struke Jugoslavije.
- Ocenjeno je da za sve profile treba organizovati praktičnu nastavu, (produktivnu praksu), jer se pokazalo da je to vrlo korisno kako za izvođenje pojedinih poslova, još više za nastavni kadar i studente odnosno učenike.
- Ima predloga da treba uvesti specijalizaciju u radne organizacije, preko internih kvalifikacija.
- Za pripravniki staž je istaknuto da se ne sprovodi u radnim organizacijama, zbog čega treba obezbediti njihovo prihvatanje i sprovesti obuku. Takođe, treba usaglasiti kriterijume u vezi sa pripravnikičkim stažom i polaganjem stručnih ispita.
- Očekuje se da će reforma u oblasti obrazovanja kada je u toku pomoć da se razreše sporna pitanja vezana za obrazovanje geodetskih kadrova.

4. Vrednovanje geodetskih radova (cene, norme i dr.)

Zbog niskog vrednovanja geodetskih radova geodetska struka nije dovoljno društveno priznata i podržava se inicijativa Poslovne zajednice da se dalji trend zaostajanja geodetske struke zaustavi.

- Vrednovanje geodetskih radova nije usaglašeno, nedostaju strukture cena, zajednički normativi i jedinične cene.
- Postojeće cene ne obezbeđuju očekivani razvoj geodetskih organizacija i kao posledicu imamo:
- jako nisku akumulaciju geodetskih radnih organizacija;
- veliko zaostajanje geodetskih organizacija u odnosu na srodne delatnosti;
- nemogućnost nabavke savremene opreme;
- veliku fluktuaciju sposobnih kadrova;
- neodgovarajuće smeštajne uslove (poslovne prostore).

U cilju poboljšanja postojećeg stanja prihvaćen je stav Poslovne zajednice, da treba odmah pristupiti prevazilaženju ovakvog stanja i sve republike i pokrajina Vojvodina su prihvatile da se cene u odnosu na 1985. godinu povećaju za 60—70%, s tim da se novi radovi u 1986. godini ugovaraju posebno.

U postupku je izrada jedinstvenih normativa za geodetske radove prema projektnom zadatku Poslovne zajednice, a radi se i na pripremi društvenih dogovora i samoupravnih sporazuma u okviru grupacije i cilj je da se cene dovedu na nivo koji će obezbediti kvalitetan rad geodetskih organizacija.

- Istaknuto je da je potrebno uvesti ekonomski pristup kod vrednovanja geodetskih radova s tim da se obezbedi jedinstveni kriterijum kod normiranja i drugi elementi značajni za vrednovanje.

- Posebno treba razrešiti pitanje valorizacije i opredeliti sudbinu »fiksni« odnosa »klizni« cena.
- Za poslove u inostranstvu potrebno je sačiniti poseban dogovor oko načina istupanja i uslova gde spadaju i cene.
- Značajno je istaći da su članice Poslovne zajednice solidarne kod konkurisanja za nove poslove odnosno da istupaju zajednički što se ocenjuje novim kvalitetom njihovog poslovanja.

5. Opremanje geodetskih organizacija

Pored poslovnog prostora koji predstavlja poseban problem većeg broja geodetskih organizacija, veliki je problem zastarela oprema.

- Konstatovano je da je stanje opreme nezadovoljavajuće i podržan stav Poslovne zajednice da se sačini pregled stanja opreme za članice Poslovne zajednice i njihove potrebe za narednih 5 godina.
- Istaknuto je da treba koristiti sve moguće izvore za obezbeđenje sredstava (sopstvene, kreditne, udružene i dr.) i da treba kod nadležnih organa u republikama i pokrajinama pokrenuti pitanje sredstava za opremanje.
- Zbog nedostatka sredstava za opremanje i racionalno korišćenje postojeće opreme potrebno je da se radne organizacije između sebe više povezuju u cilju udruživanja sredstava za nabavku nove opreme i korišćenje postojeće, uključujući i opremu (pod određenim uslovima) kojom raspolaže Vojno-geodetski institut.
- Istaknuto je da će se savremena oprema za koje postoji projekat u okviru JNA koji će omogućiti unapređenje određenih postupaka kod određivanja oblika i dimenzija Zemlje, kartografije, obrade satelitskih snimaka i dr. kada se predlog realizuje, stvoriti mogućnost i za neko zajedničko korišćenje.

6. Stručne aktivnosti (kongres, pravilnici, priručnici, seminari i dr.)

Ocenjeno je da na nivou Jugoslavije treba organizovati zajedničko telo koje će usaglašavati stavove na izradi stručno-tehničkih propisa vodeći računa o njihovoj savremenosti i realnosti.

- Koriste se stari pravilnici iako su mnogi njihovi delovi prevaziđeni a podvučeno je da ima određen broj stručno-tehničkih pitanja koji se moraju jedinstveno regulisati.
- Podržana je inicijativa Poslovne zajednice da se objedini rad na izradi stručno-tehničkih propisa kao i da se izda geodetski priručnik kao posebna publikacija geodetske struke. Na izradi stručno tehničkih propisa treba aktivirati i stručni savet Poslovne zajednice.
- Donošenje novih propisa vezanih za jedinstvenu evidenciju o nepokretnostima nalaže hitan zajednički rad na stručno-tehničkim propisima.
- Podržava se ideja o održavanju stručnih seminara za pojedine oblasti, jer se time stvara mogućnost za kvalitetniju raspravu po određenim pitanjima.
- Podržavaju se ostale stručne aktivnosti (kongres, dan geodeta, obrazovanje uz rad i iz rada i dr.).

7. Društvene aktivnosti (kongres, monografija struke, obeležavanje godišnjica, društvena priznanja i dr.).

- Podržavaju se planirane društvene aktivnosti i zahtevi su da se povede više brige oko dodeljivanja određenih društvenih priznanja, kako geodetskim kolektivima tako i pojedincima, sve ovo u saradnji sa Savezom geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije.
 - Istaknuto je da treba više pažnje posvetiti pitanjima koja se odnose na zastupanje struke u inostranstvu, međusobnu razmenu informacija i dr.
- Skupština Poslovne zajednice »Jugogeodet« je na zasjedanju u Sarajevu 27. 06. 1986. godine, razmotrila ovaj izveštaj i zaključila:
1. Da je u potpunosti postignut osnovni cilj razgovora i da na osnovu Izveštaja treba pripremiti pitanja koja će se ugraditi u planska dokumenta Poslovne zajednice.
 2. Da je obavljena rasprava izuzetno korisna i da je doprinos Poslovne zajednice veliki na njenoj sveobuhvatnosti i kvalitetu.

3. Da ima dosta pitanja iz oblasti geodetske delatnosti koje treba jedinstveno regulisati u okviru Jugoslavije.
4. Da pristup vrednovanju geodetskih radova od strane Poslovne zajednice predstavlja krupan korak napred na zaustavljanju daljeg negativnog trenda u ovoj oblasti.
5. Da je veoma značajno da smo danas u Jugoslaviji kada je u pitanju geodetska delatnost jedinstveni, kako u pogledu ocene postojećeg stanja tako i u koncepciji budućeg razvoja.

Zaključeno je da se skraćena verzija Izvještaja dostavi: Učesnicima u razgovorima, Savezu geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije, Geodetskom listu radi objavljivanja.

B. Bogdanović

POVODOM STOTE GODIŠNJICE ŽIVOTA JOSIPA ŽAGARA

Na prijedlog Društva geodeta iz Nove Gradiške 23. travnja 1986. godine izabran je za počasnog člana Saveza Društava geodeta Hrvatske, geodet Josip Žagar.

To je bio povod da se sa našim bez sumnje najstarijim geodetskim stručnjakom u zemlji prijateljski susretnemo i porazgovaramo, te da barem u jednom malom dijelu naših ograničenih mogućnosti iskažemo poštovanje i simpatije, koje osjećamo prema tom našem dragom prijatelju iz struke i života.

Josip Žagar rođen je 1. veljače 1887. godine u Novoj Gradišci u malome gradiću ispod Psunja, na zapadnim vratima Slavonije, tada mjestancu koje još nije poznavalo asfalt, električnu rasvjetu kao ni tekuću vodu iz vodovoda.

Tih godina u Novoj Gradišci nije bilo gimnazije pa je Josip završio osnovnu školu i četiri razreda tadanje tzv. »Građanske škole«. Prema nekoj nepisanoj tradiciji slavenske ljubavi prema zemlji i šumama Žagar se upisao 1908. godine u Zagrebu na Šumarsku akademiju u kojoj je nakon dovršenog školovanja stekao, za ono vrijeme najviše geodetsko zvanje i zanimanje »geodet«.

Već ranije stečeno zvanje geodete i u cijelom biću prirodni nemir kretanja, doveli su ga brzo u Beč u tadanji Militärgeographisches Institut K. u K. Cijelo ratno zbivanje u Evropi Žagar je proveo u tom Institutu kao ugledni »kalkulator« u činu natporučnika, što je u ono vrijeme predstavljalo značajan i priznat položaj na poslovima geodetskih računanja visoko cijenjenih poslova austrougarske triangulacije. Bio je to veliki stečeni stručni kapital. Položivši tzv. »Intelligenzprüfung« mit Abszeichnung (obvezni ispit inteligencije koji se je tada priznavao kao svojevrsan stručni ispit) s odličnim uspjehom, Žagar postaje zreli čovjek, pun želje da se ponovno vrati u svoj rodni kraj, u svoju Novu Gradišku.

Ne dočekavši u Beču zadnje dane i kraj rata, »pobjegao« je kao mladi natporučnik 1918. godine iz grada Štrausovih valcera, vratio se pun životnih i stručnih ambicija da nastavi korisno primjenjivati u svojoj domovini ono znanje, koje je kao student i vojnik stekao u svijetu odnosno u Zagrebu i u Beču. A u Hrvatskoj kao i u svim zemljama tada novo osnovane državne zajednice slavenskih naroda na Balkanu u tadanjoj Kraljevini Jugoslaviji, bili su i te kako potrebni stručni ljudi svih struka i obrazovnih profila. Naš kolega geodet Josip Žagar bio je izvan svake sumnje jedan od njih.

Životni putovi i rad Josipa Žagara proticali su između dva svjetska rata u stalozenom i smirenom radu privatnog i ovlaštenog civilnog mjernika, tada u narodu uglednog i popularno zvanog »iženjera«.

S obzirom na svoje nesumnjivo stručno znanje, poduzetljivost i radnu spretnost te na (ne)prisutnost drugih tehničkih stručnjaka. Žagar je istovremeno bio i nadzorni inženjer za nisko i visokogradnje koje su se izvodile u Novoj Gradišci.

Kao civilni ovlašten geometar radio je i smireno vodio od 1918. pa sve do 1962. godine svoju ovlaštenu poslovnicu, sve do časa dok tadanja Geodetska uprava u Republici Hrvatskoj nije ukinula tzv. privatnu geodetsku djelatnost (praksu). Od te godine Žagar je zvanično i umirovljen.

Posebno ponosan na svoje ljudsko poštenje i ugled kojeg je imao u svojoj sredini Josip Žagar nam iznosi značajno dragu i važnu činjenicu. Od 1945. do

1952. godine bio je prvi predsjednik tadašnje Općine Nova Gradiška. Prisjeća se toga da je bio od naroda na izborima jednoglasno izabran. A nije to bila mala stvar u onim teškim poslijeratnim danima kada je, kao narodni tribun i prvi mještalin svoje komune, zalječio poslijeratne rane u kraju, koji je imao veliku revolucionarnu tradiciju, kraja u kojem je ratni vihor i bratoubilački rat vehementno ostavio svoje teške tragove.

Josip Žagar oženio se 1908. godine s Jelenom rođenom Šuk, kćerkom tada poznatog daruvarskog ovlaštenog mjernika. Supruga Jelena, danas s navršenih 98 godina, s ponosom ističe da je i njezin život bio obogaćen plodnim priznate umjetnice slikarice i keramičarke.

Potaknuti posjetom i teškim uvjetima života Josipa Žagara novogradiški geodetski prijatelji intervenirali su u novogradiškoj općini, ukazujući odgovornim osobama na stanje u kojem živi njihov prvi poslijeratni predsjednik općine a naš geodetski doajen u jugoslavenskim mjerilima, moleći nadležne za bolji i povoljniji socijalni postupak i društvenu brigu u odnosu na Josipa Žagara i njegovu suprugu.

Na rastanku, skoro sa suzama u oku, poželjeli smo Josipu Žagaru još koje drago viđenje i pozdravili ga srdačno u ime svih geodetskih prijatelja u zemlji, čestitajući mu dolazeći stoti rodendan.

M. Božićnik